



**ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

5 листопада 2014 року

м. Київ

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України в складі:
головуючого **А.Г. Ярема**
суддів: **Л.І. Григор'єв, В.І. Гуменюк, Н.П. Лященко, Я.М. Романюк, Ю.Л. Сенін,
В.М. Сімоненко**

розглянувши в судовому засіданні справу за позовом ОСОБА_1, ОСОБА_2 до ОСОБА_3, ОСОБА_4, ОСОБА_5, ОСОБА_6, ОСОБА_7, третя особа – орган опіки та піклування Радехівської районної державної адміністрації, про усунення перешкод у користуванні та розпорядженні власністю шляхом виселення із будинку та зняття з реєстрації за заявою ОСОБА_1 та ОСОБА_2 про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24 квітня 2014 року,

в с т а н о в и л а :

У липні 2013 року ОСОБА_1 та ОСОБА_2 звернулись до суду із зазначеним позовом, посилаючись на те, що вони є власниками будинку, що розташований за адресою: АДРЕСА_1, у цьому будинку проживають відповідачі, які вселились та зареєструвались при житті попереднього власника будинку ОСОБА_8, яка померла ІНФОРМАЦІЯ_1. Оскільки закон не передбачає у випадку зміни власника будинку перехід прав і обов'язків попереднього власника до нового власника в частині збереження права користування житлом членів сім'ї колишнього власника, а відповідачі не є членами сім'ї нових власників будинку, то вони підлягають виселенню з будинку.

Позивачі просили зобов'язати відповідачів не чинити їм перешкод у користуванні та розпорядженні будинком, виселити їх та зобов'язати знятися з реєстрації.

Рішенням Радехівського районного суду Львівської області від 2 грудня 2013 року, залишеним без змін ухвалою Апеляційного суду Львівської області від 11 березня 2014 року, в задоволенні позову відмовлено.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24 квітня 2014 року відмовлено у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою ОСОБА_1, ОСОБА_2 на вищенаведені судові рішення на підставі пункту 5 частини четвертої статті 328 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України).

У поданій до Верховного Суду України заяві ОСОБА_1 та ОСОБА_2 просять скасувати ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24 квітня 2014 року, справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції, посилаючись на неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, а саме: статей 64, 156 Житлового кодексу Української РСР (далі – ЖК УРСР), статей 383, 391, 405 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України).

На підтвердження своїх доводів заявники наводять ухвали Верховного Суду України від 4 жовтня 2006 року, від 18 вересня 2008 року та ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 4 липня 2012 року.

Ухвалою колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 вересня 2014 року поновлено строк на звернення із заявою про перегляд ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24 квітня 2014 року, справу допущено до провадження у Верховному Суді України.

Заслухавши суддю-доповідача, перевіривши доводи заяви, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України визнає, що заява задоволенню не підлягає з таких підстав.

Відповідно до статті 355 ЦПК України заява про перегляд судових рішень у цивільних справах може бути подана виключно з підстав:

1) неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах;

2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Судами під час розгляду справи встановлено, що власником будинку, що розташований за адресою: АДРЕСА_1, була ОСОБА_8 – матір ОСОБА_2, ОСОБА_9 та ОСОБА_3. 12 січня 1990 року ОСОБА_8 склала заповіт, яким заповіла все своє майно ОСОБА_9. ІНФОРМАЦІЯ_1 ОСОБА_8 померла.

Відповідно до свідоцтв про право власності на спадщину за заповітом та за законом від 21 вересня 2007 року ОСОБА_9 та ОСОБА_2 стали співвласниками будинку, першому із них належало S_1 частин, а другому – S_2 частина. ІНФОРМАЦІЯ_2 ОСОБА_9 помер, заповівши свої S_1 частин будинку ОСОБА_1. Позивачі оформили своє право власності на житловий будинок у відповідних частинах.

ОСОБА_3, його дружина ОСОБА_4, а також їх діти: ОСОБА_5, ОСОБА_7 та ОСОБА_6 були вселені та зареєстровані в спірному будинку за згодою колишньої власниці будинку ОСОБА_8 як члени її сім'ї.

Судами також встановлено, що після смерті власниці будинку ОСОБА_8, відповідачі продовжували проживати у будинку як наймачі житла, несли витрати на його ремонт і утримання та здійснювали інші обов'язкові платежі.

Ухвалюючи рішення про відмову в задоволенні позову, суд першої інстанції, з яким погодились суди апеляційної та касаційної інстанцій, виходив із того, що позивачі проживають у м. Львові, де забезпечені житлом, а відповідачі вселились у будинок як члени сім'ї власника ОСОБА_8, після її смерті вони проживають у будинку як наймачі житла і несуть витрати на його утримання.

Разом із тим у наданих для порівняння заявниками ухвалі Верховного Суду України від 4 жовтня 2006 року та ухвалі Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 4 липня 2012 року суди касаційної інстанції дійшли висновку про те, що виникнення у членів сім'ї власника жилого будинку права на користування цим будинком є похідним від виникнення у власника права власності на будинок, а відтак – припинення права власності особи на будинок, припиняє право членів його сім'ї на користування жилим будинком.

Надана заявниками ухвала Верховного Суду України від 18 вересня 2008 року не може бути визнана прикладом неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах, оскільки вона ухвалена в порядку перегляду судових рішень за винятковими обставинами згідно глави 3 розділу 5 ЦПК України (у редакції від 22 квітня 2008 року), і не є судовим рішенням суду касаційної інстанції.

Викладене свідчить про те, що має місце неоднакове застосування судами касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції вищенаведених норм матеріального права, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Відповідно до частини першої статті 383 ЦК України власник житлового будинку має право використовувати помешкання для власного проживання, проживання членів своєї сім'ї, інших осіб.

Згідно положень статті 391 ЦК України власник майна має право вимагати усунення перешкод у здійсненні ним права користування та розпорядження своїм майном.

Статтею 156 ЖК УРСР передбачено, що члени сім'ї власника жилого будинку, які проживають разом із ним у будинку, що йому належить користуються жилим приміщенням нарівні з власником будинку, якщо при їх вселенні не було іншої угоди про порядок користування цим приміщенням.

Аналогічну норму містить також стаття 405 ЦК України.

Аналіз вищенаведених правових норм дає підстави для висновку про те, що право членів сім'ї власника будинку користуватись цим жилим приміщенням може виникнути та існувати лише за наявності права власності на будинок в особи, членами сім'ї якого вони є; із припиненням права власності особи втрачається й право користування жилим приміщенням у членів його сім'ї.

Ухвалюючи рішення про відмову в позові, суд зазначив, що відповідачі зареєстровані в будинку як члени сім'ї власника будинку, є добросовісними наймачами, несуть витрати на ремонт і утримання будинку.

Разом із тим, судом не враховано, що право на користування жилим приміщенням членів сім'ї власника будинку і наймачів регулюється різними нормами. Зокрема, права і обов'язки членів сім'ї власника будинку регулюються статтями 156, 157 ЖК УРСР, а права і обов'язки наймачів – статтями 158 – 170 ЖК УРСР, а також главою 59 ЦК України.

Відповідно до вимог частин першої, другої статті 360⁴ ЦПК України суд задовольняє заяву у справі, яка переглядається з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 355 ЦПК України, якщо встановить, що судове рішення є незаконним.

Ураховуючи викладене, ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24 квітня 2014 року підлягає скасуванню з направленням справи на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Керуючись статтею 360³ ЦПК України, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

Заяву ОСОБА_1 та ОСОБА_2 задовольнити.

Ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24 квітня 2014 року скасувати, справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і може бути оскаржена тільки на підставі, встановленій пунктом 2 частини першої статті 355 ЦПК України.

Головуючий

Судді:

**А.Г. Ярема
Л.І. Григор'єва
В.І. Гуменюк
Н.П. Лященко
Я.М. Романюк
Ю.Л. Сенін**

